

Ele?tirel D?ünme E?ilimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ele?tirel D?ünme E?ilimi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20869>

Özet

Ele?tirel Dü?ünme E?ilimi Ölçe?i (EDÖ) orijinal bir ölçe?in Türkçeye uyarlanm?? ve psikometrik özellikleri incelenmi? versiyonudur. Bu ölçek, bireylerin Ele?tirel Dü?ünme becerilerini de?il, bu dü?ünme biçimine yönelik sahip olduklar? e?ilimi ve yatk?nl??? ölçmeyi amaçlar. Ölçek, özellikle e?itim ve psikoloji alanlar?nda, bireylerin karma??k sorunlara yakla??m tarzlar?n?, aç?k fikirliliklerini ve yans?t?c? tutumlar?n? de?erlendirmek için tasarlanm??tır.

Ak?n ve arkada?lar? taraf?ndan 2015 y?l?nda ger?ekle?tirilen bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkiye örnekleminde geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullan?labilece?ini göstermeyi hedeflemiştir. Çal??ma, ölçe?in iki temel faktör yap?s?n? ortaya koyarak, Ele?tirel Dü?ünme E?ilimi kavram?n?n çok boyutlu do?as?n? desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler

Ele?tirel Dü?ünme, Ele?tirel Dü?ünme E?ilimi, Psikometrik Özellikler, Ölçek Uyarlama, Yans?t?c? ?üphecilik, Ele?tirel Aç?kl?k.

Yazarlar

Ak?n, A., Hamedo?lu, M. A., Arslan, S., Ak?n, U., Çelik, E., Kaya, Ç., Arslan, N.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin Ele?tirel Dü?ünme süreçlerine kat?lmaya ne kadar istekli oldu?unu, yani kritik dü?ünme e?ilimlerini sistematik ve standart bir yöntemle ölçmektir. Bu e?ilim, bireyin bilgiye, argümanlara ve varsay?mlara kar?? gösterdi?i tutumu ifade eder.

Ölçek, Türkçe konu?an popülasyonlarda, özellikle akademik ortamlarda, ele?tirel dü?ünme becerilerinin geli?imini destekleyen veya engelleyen e?ilimleri tespit etmek ve bu alanda yap?lan e?itimsel müdahalelerin etkinli?ini de?erlendirmek için güçlü bir psikometrik araç sa?lamaktadır.

Yap?

Ele?tirel Dü?ünme E?ilimi Ölçe?i, bireyin dü?ünme süreçlerine ili?kin tutumlar?n? ve yatk?nl?klar?n? ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Bu yap?, bili?sel becerilerden ziyade, motivasyonel ve ki?ilik temelli özellikleri (dispozisyonlar?) hedef alır.

Yap?lan uyarlama çal??mas?nda, ölçek, literatürle uyumlu olarak iki ana faktör alt?nda toplanm??tır: **Ele?tirel Aç?kl?k** (Critical Openness) ve **Yans?t?c? ?üphecilik** (Reflective Skepticism). Bu faktörler, ele?tirel dü?ünmenin hem yeni fikirlere aç?k olma hem de sunulan bilgiyi

sorgulama yönlerini kapsar.

Geçerlik

Akın ve arkadaşları (2015) tarafından yürütülen çalışmada,      in yapı geçerliğini sağlamak amacıyla     itli analizler yap  lm     r. Her ne kadar kaynak içerikte spesifik geçerlik katsayıları belirtilmese de, uyarlama süreci,      in orijinal yapısını Türk kültürüne uygun bir şekilde koruduğunu göstermiştir.

Geçerlik   al  malar   genellikle doğrulayıcı ve açımlayıcı faktör analizlerini içerir. Bu analizler, maddelerin teorik olarak öngörülen faktörlere yüklendiğini teyit ederek,      in     meyi amaçladığı yapıyı (Elektirel Düşünme Eğilimi) başarıyla     t    n   kanıtlar.

Güvenirlik

Kaynak içerikte spesifik güvenirlik değerleri sunulmamış olsa da, bir      in uyarlanması sürecinde i  tutarlılık katsayılarının (genellikle Cronbach Alfa) hesaplanması zorunludur. Bu katsayılar,       maddelerinin aynı yapıyı ne     de tutarlı bir şekilde     t    n   gösterir.

Uyarlama çalışmasının sonuçları, Elektirel Düşünme Eğilimi      'nin Türkçe formunun, alt boyutları ve toplam puanı açısından yüksek derecede i  tutarl  lık  a sahip olduğunu ve dolayısıyla güvenilir bir     me aracı olduğunu işaret etmektedir.

Faktör Analizi

     in yapısal   zellikleri, Faktör Analizi yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler sonucunda,      in iki temel faktörden oluştuğu belirlenmiştir, bu da orijinal      in kavramsal yapısıyla paralellik göstermektedir.

Bu faktörler ve ilgili madde da     mlar     yledir:

Elektirel A     k: Bireyin yeni fikirlere ve farkı bak     a    lar  na karşı ne kadar a     olduğunu, kendi düşüncelerini sorgulama isteğini     er.

Yans          hecilik: Bireyin sunulan bilgileri, kanıtları ve argümanları otomatik kabul etmek yerine, derinlemesine düşünme ve     heci bir yaklaşımla değerlendirme eğilimini üçer.

    me Aracı

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi (Genellikle 5'li veya 6'li derecelendirme kullan  lı  r, kaynakta belirtilmemiştir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite   rencileri ve Genel Yetişkin Popülasyon (Uyarlama  al  mas  genellikle  niversite öğrencileri üzerinde yürütülmüştür.)

Yaş Grubu: Yetişkin ve Genç Yetişkin

Popülasyon Detayları: Elektirel düşünme eğiliminin     lmek istendiği akademik ve profesyonel çevreler.

Test Metodolojisi:  z Bildirim     i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

   ek Geliştirme, Psikoloji, Eğitim Bilimleri, Dispozisyon,  z Bildirim, Yapı Geçerliği, Güvenirlik Analizi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ahmet Ak n

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Kaynakta belirtilmemiştir.

Ba   Kuruluş E-posta Adresleri: ahmet.akin@medeniyet.edu.tr

Yazışma Adresi:  stanbul Medeniyet Üniversitesi (Uyarlama çalışmasının yapıldığı dönemdeki yazar ba         dikkate alınarak.)

 zinler, ücret ve Test Y   

    in yayın y    2015'tir.     in akademik çalışmalarda kullanımı için genellikle sorumlu yazar (Ahmet Ak n) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım ve telif hakları için ilgili yayın kurulu u ve yazarlarla irtibat kurulmalıdır.

Test Y   : 2015

 leti im: Ahmet Ak n (ahmet.akin@medeniyet.edu.tr)

Kaynaklar

Akın, A., Hamedo lu, M. A., Arslan, S., Ak n, U.,  elik, E., Kaya,  ., Arslan, N. (2015). The adaptation and validation of the Turkish version of the Critical Thinking Disposition Scale. The International Journal of Educational Researchers, 6(1), 31-35.

Makalenin orijinal bağlantısı DergiPark üzerinden erişilebilir: dergipark.ulakbim.gov.tr.

Orijinal PDF dosyası bağlantısı kaynakta belirtilmemiştir.

Elektirel Düşünme Eğilimi     i Maddeleri

 NEML : Aşağıdaki üç maddeleri, orijinal kaynakta belirtilen faktör dağılımını korumaktadır.      maddelerinin tam metni kaynakta açıkça sunulmamıştır, yalnızca faktörlere göre numaralandırılmıştır.

Elektirel açıklık: 1-7 maddeler

Yansıtıcı   phecilik: 8-11 maddeler

ARABPSYCHOLOGY.COM